

Terug- en vooruitblik 'een kennismaking met westerse filosofie, deel 1 Athene en Alexandrië

Afgelopen vrijdag 30 november hebben we de start gemaakt met deel 1.3 uit de reader: van natuur naar mens en samenleving. Hiervoor kwamen de thema's aan de orde 'het verschijnen van de rede' en 'de verhouding tussen zijn en worden'. Dit laatste thema keert weer terug bij Plato. In dit deel speelt tevens een nieuw, voor ons zeer herkenbaar thema: de tegenstelling tussen (cultuur)relativisme enerzijds en absolute (transcendente) waarden anderzijds. Dat dit actueel is blijkt o.m. uit het interview met Susan Neiman in het boek Filosofisch Veldwerk.

In dit deel zien we dat de focus van de filosofie verschuift van de natuur naar mens en maatschappij. Dit laatste heeft een historische oorzaak. Athene – en andere stadsstaten – raakte in verval. Een van de oorzaken was de uitputtende oorlog met Sparta, maar ook de gespannen verhouding met onderdrukte stadsstaten speelde een rol. Maar ook intern stond Athene politiek onder druk en was verdeeld in een democratische en een aristocratische factie. Tegen deze onrustige achtergrond zien we het optreden van de sofisten in Athene, rondtrekkende leraren die de jeugd onderwijzen. Ook Socrates treedt in deze periode op. Hij onderscheidt zich van de (andere) sofisten, die de menselijke maat als uitgangspunt nemen, door een grote nadruk te leggen op eeuwige waarden als schoonheid, waarheid en goedheid. Plato is zijn leerling en ook woordvoerder, aangezien Socrates nooit een woord op papier heeft gezet. In de loop der tijd worden 'de rollen omgedraaid' en is een fictieve Socrates nu de woordvoerder van de ideeën van Plato.

Wij vervolgen de bespreking van 1.3 op vrijdag 25 januari. Het gaat dan met name om Plato's opvatting over de ziel en over zijn politieke filosofie. We zullen ook aandacht besteden aan de dialogen Phaedrus en het Symposium, zie de reader blz. 31 – 36. Wellicht staan deze dialogen in uw boekenkast, maar ze zijn ook te lezen via internet, ars florat: Phaedrus of Phaidros: <http://www.arsfloreat.nl/documents/Plato-Phaidros.pdf> en Symposium of Symposion <http://www.arsfloreat.nl/documents/Plato-Symposion.pdf>